

Pietisten.

Namnet Pietist kommer af ett Latinskt ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 6.

Juni 1863.

22 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 8: 19—23.

19. Ty creaturens högliga åstundan väntar efter, att Guds barn skola uppenbaras;

20. Efter creaturen äro wansfligheten underkastade, emot sin wilja; men för Hans skull, som dem underkastat hafwer, på en förhoppning;

21. Ty creaturen skola och warda fria af förgänglighetens trälldom, till Guds barns herrliga frihet.

22. Ty wi wete, att hwart och ett kreatur suckar och ångslas med oss allt härtill.

Med denna höga och storartade framställning, om Skapelsens suckan efter förlossning, har Apostelen till systemål, att gifwa Guds barn en ytterligare grund för wissheten och storheten af deras tillkommande herrlighet, hwarom han i näst föregående vers hade talat. Därföre börjar han med ordet "ty" — "ty creaturens högliga åstundan" etc. — Emedan Gud i begynnelsen Skapade allt hwad på jorden är till sina barns tjänst och glädje, och dermed till sitt herrliga namns lof och ära, men denna Skapelse wärd vårt syndafall fick sin del af förbannelsen (1 Mos. 3: 17, 18), så att den nu icke uppfyller denna sin ursprungliga bestämelse, i det den dels icke tjänar Guds barn så som den skulle hafwa tjänat dem, om synden icke tillkommit, dels och till största delen tjänar Skaparens fiender och försmädare, ja, tjänar synden, emedan den af de flesta menniskor missbrukas till synd; så är dock detta ett förtryck, en trälldom, som Skapelsen lider emot sin wilja (v. 20) eller utan sin skull, men för Hans skull, som underkastat den sådan trälldom. Men detta missförhållande skall icke alltid wara; Skapelsen är underkastad förgänglighetens trälldom "på en förhoppning", att också den en gång skall warda fri derifrån till Guds barns herrliga frihet. Detta är den egentliga saken,

som här framställes. — Men likasom Profeterua ofta tala om den förnuftslösa skapelsen såsom om förnustiga wareser, då de t. ex. säga, att berg och högar fröjdas, att träd på marken klappa med händerna, att sol och måne, wilddjur och fiskar lofwa Herran; så ser och Apostelens andliga öga hela skapelsen uti ett lidande, en orolig längtan att komma till sitt mål; han hör skapelsen sucka och ångslas i wäntan efter Guds barns och sin egen förlossning från den närwarande trälldomen. — Och detta framställer Apostelen, såsom redan är antyd, till att styrka och uppmuntra alla christna, först med den wisshet, den borgen för vår herrlighets uppenbarelse, som ligger deruti, att hela skapelsen skall först med Guds barns herrliga frihet komma till sin bestämmeelse — ty de måste då wisserligen hafwa ett annat och bättre lif att wänta, efter den närwarande werldsordningen icke kan wara den rätta, eller den som Gud i begynnelsen åsyftade, utan wi hafwa, efter Hans löfte, att wänta nya himlar och en ny jord — och för det andra skulle de besinna storheten af den herrlighet, som då skall uppenbaras, när hela skapelsen skall förnyas och förherrligas till deras herrlighets uppenbarelse, när alla Guds skapade wer, neml. de som skola tillhöra den nya himmelen och den nya jorden, skola renas, förnyas och förskönas blott derföre, att Guds barns herrlighet skall desto mer framstä.

Kreaturen. Grundtextens ord på "kreatur", betyder "skapelse" — och här icke sjelfwa skapelsehandlingen, utan det skapade, de skapade tingen, emedan skapelsen här framställes såsom lidande, suckande. Och att ordet "skapelsen" här icke betecknar, såsom någre ment, de förnustiga wareserna, änglarna eller menniskorna, utan hwad man annars kallar naturen eller naturens rike, skola wi snart finna. Det kan icke beteckna änglarna; ty de goda änglarna äro ju icke under "förgånglighetens trälldom", och kunna derföre icke heller wänta på någon förlossning; och de fallna, onda änglarna kunna ju aldrig längta efter Guds barns förlossning och herrlighet, och hafwa icke heller någon sin egen förlossning att wänta. Det kan icke heller beteckna menniskorna; ty dessa äro alla antingen Guds barn eller den ondes barn. Det kan icke åsyfta Guds barn, ty dessa äro här uttryckligt åtskilda ifrån den skapelse, de kreatur, om hwilka Apostelen här talar; icke heller kan det åsyfta de menniskor som icke äro Guds barn, ty dessa hafwa ingen längtan efter att Guds barn skola uppenbaras, hwilka de twärtom hata; ej heller skola dessa någonsin befrias från förderfiwets trälldom, utan skola sist gå bort till den ewiga förderfiwet. Således återstår endast, att här åsyftas den förnuftslösa skapelsen, de lefwande eller liflösa tingen, himlarna och jorden, elementerna, plantorna och djuren. Apostelen vill säga, att skapelsen, hwilken för syndens skull blef genom Guds dom wanfligheten underkastad, skall återställas från sin närwarande förnedring, under hwilken den suckar, och att den, enligt Guds löften om en förnyelse, wäntar att tillika med Guds barn

si del i befrielsen från förgänglighet och förderf och att med dem släpas den herrlighet och skönhet, i hwilken den en gång ur Slaparens hand framträdde. När endast en dotter i ett rikt hus skall stå brud, så blifwer hela huset renadt, prydt och firadt för högtidligheten; alla gäster, ja, äfwen tjenstefolket skola då bära sina högtidskläder. Slapelsen är det rika hus, i hwilket Gud insatte menniskan till barn och arfwinge. När Christi brud skall ingå i sin brudgums herrlighet, när Guds barn skola aflägga den ringhet och det förakt, hwarunder de i tiden varit förbouda, och uppenbaras i deras sanna höghet och herrlighet, då skall också allt, som tillhört deras boning, förnyas, renas och prydas; hwarom Ap. Petrus talar i 2 epistelens 3 Cap. der han säger, "att elementen skola försmälta af hetta, och jorden med de werk, som derpå äro, skola afbrännas; men nya himlar och en ny jord wänta wi, efter Hans löfte, der rättfärdighet uti bor." De ting som skola tillhöra den nya himmelen och den nya jorden, tillredda för Guds barn, skola befrias ifrån förbannelsen och återställas i det tillstånd af fullkomlighet, i hwilket de woro, då Gud i begynnelsen såg på allt det Han gjort hade och förklarade att "det war allt ganska godt."

Och att Apostelen kan säga om den förnuftslösa Slapelsen att den "suckar", "wäntar", "ängslas", derpå hafwa wi, såsom redan är anmärkt, många exempel hos Profeterna, då de tillegna den liflösa Slapelsen menliga känslor och säga t. ex. att "jorden förjer", att "oljan trånar bort för människornas ondskas"; och deremot, när ett bättre förhållande inträdt, heter det: "Fröjder eder, I himlar, gläd dig, du jord; lofsägar, I berg, med fröjd"; och åter: "Wattenströmmarne fröjde sig, och alla berg ware glade för Herran; lofwer Honom sol och måne; lofwer Honom alla skinnande sjernor; lofwer Honom berg och alla högar, djur och all fånad, eld, hagel, snö och dimma" o. s. w. (Es. 49: 13; Ps. 98: 8; 148: 3—10). Sålunda finna wi, att, enligt Skriftens språk, människornas syndor komma Slapelsen att förja, men att, då Guds wörde återwänder och Han åter bewisar sig nådig, Slapelsen fröjdas. Efter detta sätt talar nu Apostelen här om Slapelsens längtan och ängsliga suckande efter förlossningens saliga tid. — Skriftens ord på "högeliga åstundan" betecknar egentligen en wäntan, deri man med upprätt hufwud slädar ut efter den wäntade. Rättkeman ser derföre här bilden tagen af en hop människor, som så innerligt längta att få se sin älskade konung komma, att de med uppsträckt hals höja sig öfwer hwarandra, för att se om han ännu närmar sig. Så wäntar också hela Slapelsen med innerlig åstundan efter något. Och hwad är då det, som den så innerligt efterlängtar? Apostelen säger: "Guds barns (egentl. Guds söners) uppenbarelse"; den wäntar efter "att Guds barn skola uppenbaras". Här äro Guds barn så förbouda, dels under allehanda sin egen ströplighet, dels också under tidens wedermöda, kors och lidande, att de icke ens själswa weta hwilka de äro. Mycket mindre kan werlden känna

dem (1 Joh. 3: 1). Men en gång skall deras fördolda herrelighet framlysa; och derefter väntar hela Skapelsen med innerlig åstundan.

Efter creaturen äro wanfligheten underkastade emot sin vilja.

Wanfligheten. Ordet betecknar "säfänglighet", "föränderlighet", "förgänglighet", och antyder att Skapelsen, som i begynnelsen utgick från den Allsmåttiges hand med sådana fullkomligheter, som anstodo dess upphof, har genom syndafallet blifwit swag, förgänglig och wanflig. Uti v. 21 säges, att Skapelsen är under en förgänglighetens, eller "förderfswets", "förstöringens" trälldom. En sådan dom har öfvergått Skapelsen dertföre, att den icke mer kunde göra menniskan, sedan synden kom i werlden, den tjenst som den eljest af begynnelsen war ämnad att göra henne; ja, dertföre att den för menniskornas ondskas skull icke nu tjenar till Guds ära och menniskornas wäl, utan i de allrasfesta fall, genom menniskans missbruk af tingen, tjenar till hennes förderf. Härtill kan äfwen läggas, att då Skapelsen egentligen war ämnad till tjenst och glädje för Guds barn, hwilka uti tingen skulle ståda, älska och ära Skaparen, den nu i de flesta fall tjenar Guds fiender och försmädare; såsom Luther säger: "Den låra solen, det skönaste och ljusligaste creaturet, hon tjenar minst de fromma. När hon skiner på en from, så måste hon skina på tusende skalkar, Guds fiender, försmädare och förföljare, röfware, tjufwar, horkarlar, af hwilka werlden är full. Dem måste hon lysa till allt deras ogudaktiga wäsende och ondskas." Detsamma kan nu anmärkas om allehanda Guds Skapelser. Drödet, som närer oss, winet, som styrker oss, det måste icke blott tjena äfwen frofsare och drinkare, utan i allmänhet och i de flesta fall alla slags ogudaktiga, som icke gifwa Gud äran för det goda de åtnjuta. När ett skönt träd eller blomster fågnar och gläder ett Guds barn, som deri stådar och prisar sin Fader, så taga hundratal säfängans barn blott en simlig njutning af dessa Guds Skapelser och tänka icke på den himmelske Fadrens kärlek, som åt sina barn gjort allt sådant. När ett Guds barn af en stilla dal eller ett majestätiskt berg wäckes till åtanke och beundran af Fadrens storhet, ståda tusende Guds föraktare på samma Skapelse blott med naturliga bögon och tänka icke på Skaparen. Gods och egodelar så i de flesta fall tjena afgudadyrkare; det ädla guldet måste ock pryda skökor, den sköna hästen bära Guds buds förtrampare, det stilla fåret lemna sin finaste ull åt de lätt sinnigaste welingar. Allt detta är ju en förnedrande trälldom för Skapelsen, som helst skulle tjena Guds barn, hwilka i tingen ståda, älska och ära Mästaren. Ty Skapelsen förnedras eller äras esier som den blifwer brukad. Tänk hwilken ära för de grässtrån, som singa tjena såsom bolster åt Jesusbarnet i krubban! Hwilkens ära för den åsna, som fick bära Herren på sin rygg, och för de palm-

träd, hvilkas qwistar singo pryda den wäg, der Han framtågade — ja, äfwen för de korpar, som singo bära lött åt Elias! Deremot när den goda Skapelsen måste tjena sådana, som aldrig wilja fråga efter Skaparen, utan i hela sitt lif förakta och trotsa Honom — wist är detta ett ömkansvärdt förtryck, så att jorden kunde wilja öppna sig för deras fötter.

Ändiligen har ock Skapelsen, enligt Guds dom på syndafallets dag, blifwit i många fall beswärlig och förstörande för människans samliga lif. Då Gud sade om jorden: "Törne och tistlar skall hon bära dig"; så ligger deruti, att hon skulle blifwa full med mätta, lidande och farligheter för människan. I stället för att wara en trygg, skön och rik boning för Guds barn, är jorden nu i allmänhet ett tungt arbetsfält, framalstrar hon nu många skadliga ogräs och giftiga örter och har mångenstädes stora sträckor öde och tomma; hennes invånare förskräckas och förgöras ofta af förstörande stormar och öfverswämningar, eldsprutande berg och jordbäfningar, åfswäder och hagelskurar, förpestad luft och landsplågande insekter. Allt sådant strider emot Skapelsens ursprungliga bestämmeelse och utgör således en "förgänglighetens och förderfwets trälldom", ett förtryck och lidande för Guds Skapelse, hwarunder den ängslas och suckar, men dock i underdånighet för sin Skapare går sin wäg framåt.

Apostelen säger, att Skapelsen är wanfligheten underkastad emot sin wilja, d. ä. utan någon sin egen skuld eller bristande wilja att tjena människan till allt godt; det war endast för människans synd, hon fick denna förbannelsedom öfwer sig och författes i detta tillstånd af oro och sjuklighet, hwarunder hon nu suckar. Herren Gud sade till Adam uttryckligt: "Förbannad ware marken för din skull". Upproriska undersåters hus skulle förstöras (Ezra 6: 11; Dan. 2: 5), icke för någon skuld hos sterna eller storkarna i husen, utan för att pålägga deras brottsliga egare ett förökladt straff och betyga desto större affky för deras brott, genom att hemsöka dem på de ting, som tillhörde de brottsliga. På sådan grund har människans synd blifwit hemsökt på Skapelsen, som utgjorde hennes boning, och öfwer hwilken hon war satt till herre. Detta visar på ett allwarfamt sätt Guds heliga nit emot synden och hwilket förskräckligt ondt synden är, då den bragt hela Skapelsen under förderfwets och wanflighetens trälldom. Förderf och elände herrska, och Skapelsen själf måste wittna om huru des Upphofsman blifwit kränkt. Det wore ett nedsättande af Guds ära att antaga, det Hans werk äro i samma stiel, hwari de först framgingo ur Hans Skaparehand, eller att de alltid stola förblifwa i sitt närwarande tillstånd. Nej, Skriften wittnar såwål derom, att Skapelsen en gång blifwit för syndens skull förbannad, underkastad förgänglighetens trälldom, som ock derom, att den en gång skall återställas till sin ursprungliga förträfflighet och skönhet. Apostelen säger att den är "underkastad wanfligheten på en förhoppning", eller: "i det hopp, att den

och skall warða fri från förgänglighetens trälldom, till Guds barns herrliga frihet". Och frigjord från de fjetttrar, som nu binda och tynga henne och göra henne sjuk, oblid och otjenlig, skall hon utbrista i fröjd och skall nu ewigt leende och ljuslig lämpa sig i tacksam underdånighet efter sina lyckliga inwånarens behof och önskingar, ja, sjelf lycklig, deltaga i Guds barns herrliga frihet och saligt framflytande lif.

Några hafwa ment att Skapelsens frigörelse från dess trälldom skall ske genom dess fullkomliga tillintetgörande, och till stöb för denna mening hafwa de anfört sådana ställen som 2 Pet. 3: 10, : "Himlarna skola med en stor hastighet förgås; elementerna skola försmälta af hetta; och jorden med de werl som deruppå äro skola afbrännas"; och Upp. 6. 20: 11, : "för hwilkens ansigte flydde jord och himmel, och dem wardt intet rum funnet". Men många andra tydliga och bestämda texter i Skriften wisa oss, att meningen i de två anförda bibelrummen icke är, det Skapelsen skulle till sitt ämne förintas, utan endast till sin närwarande form och beståelsenhet, genom att helt förändras. När ett stycke metall, t. ex. ett förälldradt gyllene beläte, smältes i eld, så "förgås" det till sin form, men icke till sitt ämne. Sålunda skola och himlarna och jorden omsmältas i eld, men för att åter framkomma, renade och i allt fullkomligare än förut. I det nyss anförda Cap. af Petri 2:dra Ep. säger Apostelen i v. 13: "Men nya himlar och en ny jord wänte wi efter Hans löfte", och i Ps. 102: 27, säges wäl om jorden och himlarna: "De måste förgås, men du blifwer; de skola alla förälldras såsom ett kläde"; men genast tillägges denna förklaring: "de skola förwandlade warda, såsom en klädnad, när du förwandlar dem". Och desutom må man anmärka: då alla ting i naturen sträfwä till sitt eget bestånd, huru kunde då Skapelsen sägas innerligen längta efter att Guds barn skola uppenbaras, om denna deras uppenbarelse wore förenad med Skapelsens slutliga förintelse? Twärtom skall hela Skapelsen med Guds barns uppenbarelse äfwen sjelf emottaga en ny, förskönd gestalt. Apostelen säger uttryckligt i vår text, att kreaturen skola warda fria "till Guds barns herrliga frihet", d. ä. de skola i sin frigörelse erhålla en med Guds barns herrlighet öfwerensstämmande stonhet och herrlighet, så mycket denna kan gifwas åt Skapelsen. Såsom förut blifwit sagdt: när det rika husets dotter fixar sitt bröllop, skall också hela huset så prydas och smyckas, att det passas för högtiden. Har förbannelsen för synden sträckt sig äfwen till Skapelsen, så skall äfwen den nåd, som är wäldig öfwer synden, sträcka sig till Skapelsens förherrligande. Och såsom straffet för menniskornas synd blef så mycket större derigenom, att dess följd sträckte sig till Skapelsen; så skall och på samma sätt Guds barns herrlighet blifwa så mycket större, som äfwen Skapelsen, hwilken war ämnad till deras tjenst, skall få sin del af deras herrlighet. Genom Guds godhet skall Skapelsen få del med Hans barn, och icke med Hans fiender. Och om wi än icke förstå alla omstän-

digheter wid den herrliga återställelse, som Skapelsen med Guds barn har att wänta — huru dessa nya himlar och den nya jorden då skola framträda — derom äro wi dock wissta, att de skola blifwa wärdiga Guds wisshet, kärlek och makt, fastän denna ny-skapelse nu öfvergår vårt förstånd.

Apostelen har i vår text twenne betydelsefulla uttryck om Guds barn. Det förra är: "Guds barns uppenbarelse"; det andra är: "Guds barns herrliga frihet". Orden "Guds barns uppenbarelse" säga oss först, att Guds barn äro här i tiden fördolda. Just det, att wi äro Guds barn, är det mest förborgade och orimliga, icke blott för hela werlden, utan ock för oss sjelfwa. Man kan icke se något sådant på oss som att wi skulle wara Guds barn. Vårt barnskap hos Gud, vår rättfärdighet och herrlighet inför Honom äro i tiden öfvertäckt med ett tjockt moln af allehanda skröpligheter. Utwärtas se wi ut som andra menniskor, utom det, att wi gå en helt annan väg genom lifswet än werlden; men på våra kroppar synes ännu intet Gudomligt stän; wi äro såsom andra underkastade swaghet, sjukdomar, fattigdom, wanmakt, och omsider döden och förruttnelsen. Och fastän vår ande är förnyad och helgad, är dock köttet fullt med synd och förderf; wi hafwa en lag i våra lemmar, som strider emot den lag, som i vår håg är; wi måste alltid klaga, att wi icke göra det goda som wi wilja, men wäl ofta göra det onda som wi icke wilja. Huru kunna wi då se, att wi äro Guds barn? Nej, säger Apostelen, "edert lif är fördoldt med Kristus i Gud". Men detta fördolda wäsende skall en gång upphöra. Hela Skapelsen väntar att Guds barn skola uppenbaras. Och åter säger Apostelen: "När edert lif, Kristus, uppenbarad warder, då warder ock I uppenbarade med Honom i herrligheten" (Col. 3: 4). Då skola våra själar frigöras från hwarje qwarleswa af förderfswet, och våra kroppar skola blifwa Christi förklarade lekamen lifa. "Då skall det förgängliga ikläda sig oförgänglighet, och det dödliga ikläda sig odödlighet". Kristus säger: "Då skola de rättfärdige stina såsom solen i deras Faders rike". Då äro Guds barn uppenbarade, då se de ut såsom Guds barn, när de sitta på sina stolar, iklädda herrlighetens stinande kläder. — Då äro de ock komna till sin "herrliga frihet". Wi hafwa wäl redan här en twäfsaldig frihet, för hwilken wi aldrig nog kunna prisa Gud, nemligen först friheten från syndens skuld och fördömmelse, att wi aldrig skola dömas efter lagen; och för det andra, friheten ifrån syndens herrawälde eller att icke mer vår lifsrigtning är efter köttet, utan efter Anden; men på samma gång äro wi ock fängslade och förtryckte under allt det nyssnämnda onda, som fördöljer vårt barnskap. Men då skola wi wara fullkomligt fria från allt sådant. Då skola wi aldrig mer beswäras af någon strid emellan köttet och Anden; aldrig mer lida af några onda tankar, eller af tröghet och kallsinlighet; aldrig mer klaga: "det goda som

jag vill, det gör jag icke"; aldrig mer lida af dunkel eller ovisshet i tron; då skola wi icke heller mer smädas af en lögnaktig werld, eller bestjutas med satans glöddande skott; och ändiligen: då skola wi aldrig mer behöfwa frukta att förloras. "Och ingen dödd skall sedan wara; icke heller gråt, icke heller rop, icke heller någon wärk warder mer; ty det första är förgånget".

Nu, efter denna Guds barns och sin egen frigörelse från förderfwets trældom suckar och ängslas hela skapelsen med oss, säger Apostelen. Och han säger, wi weta detta — Apostelen har egt en wis och bestämd kännedom derom — att hwart och ett kreatur (ordagr. "hela skapelsen") suckar, egentl. "stönar", d. ä. ur ett tungt och trångt bröst frampressar suckar, och ängslas med oss, eller "wändas med oss", allt härtill d. ä. "intill nu". Gr. textens ord på "ängslas" är starkt och betydelsefullt. Det betecknar egentligen den ängslan eller wända, som en qwinna har i sin barnsnöd, således födelsowända. Skapelsen "wändas" i sin wäntan på den slutliga "nyfödelser" (Matth. 19: 28), då hela naturen skall framträda i en förnygrad och skön gestalt. Huru fördold är icke för oss denna tunga suckan och födelsowända hos skapelsen! Huru litet se, tro och besinna wi, att skapelsen nu icke är i sitt rätta stic, så fullkomlig som den utgick ur Skaparens hand, eller i den tjenst, hwartill den war ämnad, utan nu ligger under ett förtryck! Om wi säge och besinnade detta, så skulle wi härfi hafwa ett nytt, för ögonen stående bewis, att Gud ämnar göra något annat, göra en ny jord och nya himlar, i hwilka en Honom wärdig fullkomlighet och salighet skola råda. Apostelen har härmed welat komma vår skröpliga tro till hjelp, med hänwising till det wi se med ögonen. Likasom Kristus i Matth. 6 Cap., då Han talar till sådana klenrognar, som lida af bekymmer om sitt dagliga bröd, wisar dem på skapelsen och säger: "Ser uppå liljorna, ser uppå fåglarna, Gud kläder och föder dem; ären I icke mycket mer än de?" så gör och här Apostelen och vill säga: Är det icke nog för edert hopp, att I hafwen Guds löften om en tillkommande herrlighet, så sen då på det som står för edra ögon, neml. att hela skapelsen nu är uti ett stic, som icke kan motswara den store, fullkomlige Gudens kärlek och makt; att den ligger i en födelsowända och ängslig wäntan på den nyfödelse, efter hwilken den skall tjena Guds barn och icke synden, och tjena dem på ett så fullkomligt och saligt sätt, som Guds kärlek måste föreskrifwa. Detta kan icke ske medan synden och döden råda i werlden, utan endast när Guds barns herrliga frihet inträdt. Detta är ju ett storartadt och starkt bewis för den herrlighet, som på Guds barn skall uppenbaras (v. 18). — Men till detta hela skapelsens wittnessbörd, fogar nu Apostelen äfwen det, som ligger i de trognas egen saknad och suckan i denna werld. Han har talat om creaturens suckan; nu tillägger han:

23. Och icke de allenast, utan och wi sjelfwa, som hafwa

Andans förstling, sucka och wid oss sjelfwa efter barnaskapet, och wänta vår kropps förlossning.

Ett ytterligare bewis, att någon nu fördold herrlighet skall på Guds barn uppenbaras, ligger deruti, att ehuru de redan här hafwa undfått Andans förstling, de likwäl icke äro fullt saliga och tillfredsställda, utan alltid på jorden sucka och ängslas under ett ännu fortfarande förtryck. Ett så halft och ängsligt lif kan icke utgöra det hela fullbordade werket, för hwilket den store, kärleksrike Guden skapat, återlöst och helgat oss; wi måste ännu hafwa att wänta ett annat, ett fullkomligare lif. Wi hafwa wäl, såsom förut är sagdt, redan undfått en ewigt priswärd nåd och förlossning, då wi blifwit befriade både från syndens skuld och från syndens herrawälde, då wi åtnjuta Guds wänskap och nådiga närvaro och hafwa Andens helgande verk i våra hjertan; men detta allt är ännu blott "förstlingen" af den salighet, som oss är ämnad; det är blott en försmak och handpenning på densamma; "wi äro wäl salige", tillägger Apostelen i följande vers, "men blott i hoppet", d. ä. icke i åtnjutningen. Detta vittnar att något annat, något fullkomligt ännu wäntar oss. Detta är hufwudtanken i vår text, hwilket skall blifwa oss ännu tydligare, om wi närmare betrakta orden deri.

Andans förstling. Förstlingen sättes såsom motsats till fullheten och såsom ett förebud till densamma (3 Mos. 23: 10—20; 1 Cor. 15: 20; Rom. 11: 16, m. fl.). Textens uttryck, "Andans förstling", utgör alldeles icke, såsom någre ment, motsatsen till någon Andans fullhet som i tiden gifwes åt mera mogna helgon; ty Apostelen talar här om alla Guds barn, alla som hafwa Anden, han sjelf inberäknad, och har i v. 9 helt enkelt sagdt: "om Guds Ande annars bor i eder; ty hwilken icke hafwer Christi Ande, han hör icke honom till". Swad han der kallar att hafwa Anden, det uttrycker han här med "Andans förstling". Andans förstling sättes således här emot den Andans fullhet, som i himmelen skall gifwas oss. Och Andans förstling består uti den delaktighet af Guds Ande, Hans pånyttfödande och helgande verk i själen, hwarigenom wi redan här äro nya kreatur, hafwa Herrans fruktan och tron i våra hjertan. Men att Apostelen icke blott säger: "wi som hafwa Anden", utan brukar uttrycket "Andans förstling", det är för hans ämne i denna text mycket betydelsefullt och wäl taladt. Ty dermed hänfytar Apostelen på Herrans förordning om förstlingskärwen, som Israels barn skulle wid påsten frambära till templet, att den skulle "westas inför Herren" (3 Mos. 23:), hwilket utgjorde ett högtidligt inwigande af skördeanden; förstlingskärwen utgjorde en åt Gud helgad underpant på den kommande skörden. Så är och den i våra hjertan boende Anden en underpant på den Andans och salighetens fullhet, som en gång skall på oss uppenbaras (Jemsf. 2 Cor. 5: 5; 1: 22; Eph. 1: 14; 4: 30). Wi kunna ju eljest

alltid fråga: Hvarföre skulle Gud gifwa oss sin Ande, hvarföre skulle Han verka i våra hjertan ett andligt lif, helga och uppfostra oss, om Han icke ämnade göra oss ewigt saliga? Hvarföre skulle Han göra oss till sina barn i tiden, om Han icke ämnade oss till sina arfwingar i ewigheten? Häraf se wi huru Andens första verk i själen utgåra, såsom förslingskärswen, förbud till den kommande störden. Det är också just denna inneboende Anden, som gör att wi sucka, längta, träna, icke blott efter frölsning från det onda, utan efter barnaskapet, det fulla åtnjutandet deraf, hwarom Apostelen här talar.

Wi sucka också wid oss själfwa. — Wi sucka. — Här uttalar Apostelen något som utgör alla trognas, men i synnerhet de mera uttröttade barnens innersta erfarenhet, något som är ofärdigt för hela werlden, neml. huru dessa benådade ofta dag och natt inför sin Gud, med tung suckan öfwer förderfswet och all tidens wedermöda, längta efter ett bättre lif än detta. Wi åtnjuta wist redan på jorden en börjad salighet, då wi redan här äro fria från all syndens skuld, icke mer dömas efter lagen, utan hafwa en ewig nåd samt den Heliga Ande i våra hjertan, hwilken dagligen sköter och leder oss; men vårt lif är dock ännu alltid ett tillstånd af lidande och förbudan. Hwad som först och främst för all annat trycker oss, är det alltid widblådande förderfswet. Skottet är wisseligen fästadt wid korset, men dock icke ännu dödt. De trogna wille så gerna wara alldeles rena och fria från allt ondt; de wille gerna hafwa sina hjertan fulla med Guds nåd, med tro och kärlek, med ett andligt och heligt sinne; men måste till sin stora bedröfwelse ofta känna så mycket af motsatta ting, af lättfinne, ogudaktighet, kallsinlighet, fälsämlighet och alla synder, att de icke weta hwart de skola wända sig. De önska så innerligt att de kunde egna alla sina krafter åt sin Herres tjenst, tänka, tala och göra endast hwad godt, heligt och nyttigt är; men förderfswet är så mäktigt, att de ofta tala och göra hwad de måste bittert ångra. De måste derföre alltid klaga med Apostelen: "det goda som jag will, det gör jag icke; utan det onda som jag icke will, det gör jag". — Hårtill kommer nu djefwulen, hwilken dels gillrar för oss och frestar oss med allehanda onda ingifwelser, dels också sedan uppfyller våra hjertan och samweten med förskräckelse för Guds wrede och dom. och kan då äfwen af sandkorn göra stora berg, så att wi mena det wi äro alldeles oerhörda syndare; och, långt ifrån att anse oss som Guds älskade barn, frukta wi att Gud måste wara wred och uttröttad med oss, och att Han sist skall låta oss möta alla våra synder i en ewig fördomelse. Ja, han beskjuter de trogna med så glöddande skott, att det ofta bränner i deras hjertan såsom af eld. — Så är också werlden, såsom ormens giftiga sad, alltid werksam att förbittra våra dagar, då hon efter sin fursnes sätt än förleder Guds barn att i någon mån följa henne efter, i synd och fälsämlighet, än åter med sin skadeglädje, sitt hån,

sina bittra uttydningar och tillmälen så marterar deras hjertan, att de ofta hellre wore döda, än de erfore allt detta. — Härjemte kommer ännu öfwer somliga Christna äfwen yttre lidande, fattigdom, sjukdom, bittra förluster, plågsam saknad, korteligen, "mar-gehanda försökelse" (1 Pet. 1:). Men allt sådant wore ju ett lätt och tröstblandadt lidande, om nu endast Gud wore med sin nådiga närvaro alltid uppenbar för själen, eller om wi nu funne vår egen ande rätt waken, allwarlig och trogen i bön och åkallan; men då är ofta på samma tid Gud såsom tusende mil borta, och vår egen ande såsom alldeles wanmäktig och död. Detta är det bittraste af allt, neml. då Gud på långa tider "hafwer sig såsom en hjelte, som förtwiflad är, och som en kämpe den intet hjälpa kan". När själen i sin nöd tager sin tillflykt till Honom, på hvilken fäderna ropat och hoppats, och nu likwäl intet swar, ingen bönhörelse från Honom förnimmer, utan det onda tyckes blifwa warre, och endast mörker och wanmakt omgifwa själen; då blifwer den wisjerligen i någon mån lik sin Herre på korset, hvilken omkring sig såg endast bittra och hånande fiender, inom sig kände syndens förbannelse och bitterheten af alla "Belials böcker", och uppöfwer sig en i wrede bortwänd Gud, så att Han ropade: "Gwi hafwer du öfwergifwit mig?"

Wäl hafwa icke alla Christna erfart allt detta; wäl hafwa ock de mera lidande Christna sina mellantider af lindring och tröst; men äfwen i wanligare fall, är dock det inneboende förderfvet, ströpligheten och wanmakten, en sådan börda för dem, som dock hafwa Andans förstling, att den kommer dem att bittert sucka och i synnerhet wisja tider längta efter förlossning och sitt barna-slaps åtnjutande. Af sådan suckan hafwa wi ett exempel i Apostelen sjelf, då han i Cap. 7 först beskriwer huru han af "syndens lag i lemmarna greps fången" och sist utbrister: "Jag arma menniska, ho skall lösa mig ifrån denna dödens kropp?" Afwen i 2 Cor. 5: 4, säger han: "Medan wi äro i denna hyddan sucke wi och äro betungade". Och huru ofta uttryckes icke denna suckan i Davids psalmer! Korteligen, de trogna känna alltid att någonting fattas dem i denna werld. De hafwa en ande, som af ingenting kan fullkomligt tillfredsställas, utom af det fullkomliga goda, den fullkomliga helighet och salighet, som endast då är att finna, när wi äro förlossade från denna syndens och dödens kropp. — Apostelen säger: "Wi sucka wid oss sjelfwa", d. ä. i vårt innersta wäsende. Vår suckan är ofta af intet menligt öra hörd; den går ur ett tryckt hjerta direkte till Gud; såsom ock David säger: "Herre, för dig är allt mitt begär, och min suckan är dig intet förddold". Apostelen talar detsamma i v. 26 om en "out-säglig suckan", som werkas af sjelfwa Anden och förnimmes blott af Honom, som "wet hwad Andans sinne är". En sådan djup och innerlig hjertats suckan menar här Apostelen, då han säger: "wi sucka wid oss sjelfwa".

Efter barnaskapet, och wänte wår kropps förlofning. Efter gr. t. lyda orden egentligen sålunda: "wäntande efter barnaskapet, (nemligen) wår kropps förlofning". — **Barnaskapet.** Huru skall detta förstås? Sägwa wi icke redan fått barnaskapet, redan blifwit Guds barn, wi som tro på Kristus? Wisserligen; derom har Apostelen utförligt talat i v. 14—17. Men det är ju kristendomens hemligheter, att wi ännu wänta hwad wi hafwa, eller på en gång äro och icke äro hwad wi skola warda. Wi äro rättfärdige och äro syndare, wi äro frigjorda och äro bundna, wi äro konungar och äro trälar. Det ena i Kristus, det andra i oss sjelfwa; det ena kännbart, det andra förborgadt. Så är det också med wårt barnaskap hos Gud: "wi äro nu Guds barn" (1 Joh. 3: 2), men wi åtnjuta det icke, och wårt närwarande tillstånd är icke i alla afseenden öfwerensstämmande med wårt höga stånd. De som äro "Guds söner", skulle ju äfwen wara herrliga både till själ och kropp; men detta sker icke förrän wi äro i himmelen; först der skall wårt barnaskap blifwa fullt uppenbaradt; först då äro wi i fullaste och saligaste mening Guds barn, hwarom Kristus säger: "De äro Guds barn, emedan de äro uppståndelsens barn" (Luc. 20: 36). Det är denna wårt barnaskaps fulla uppenbarelse, Apostelen här kallar "barnaskapet", såsom wi se af v. 19—21, der samma sak uttryckes med orden "Guds barns uppenbarelse" och "Guds barns herrliga frihet". Wårt barnaskap hos Gud har twenne särskildta tidskiften: det förre börjar med wår nya födelse, då wi upptagas till Guds barn, iklädas Christi rättfärdighet och midfå den Hel. Andas, hwilken genom hela lifwet leder och uppfostrar oss, ehuru wårt barnaskap nu är djupt förborgadt under det widlådande förderfswet och all tidens wedermöda. Det andra tidskiftet inträder derföre då, när äfwen wår kropp, förenad med själen, beklädes med all den herrlighet och salighet, som måste tillhöra Guds barn. På denna wår herrliggörelse, då äfwen hela skapelsen skall erhålla sin del deri, syftar också Kristus, då Han i Matth. 19: 27 talar om "den nya födelsen, då menniskones Son warder sittande på sin herrlighets thron;" ty då skall Han "göra allting nytt"; då skola icke blott våra själar, utan också våra kroppar bära den andre Adams himmelska liknelse (1 Cor. 15: 49). Då skola Guds barn inträda uti det fulla egandet och åtnjutandet af sitt arf; ty på den dagen skall Herren Kristus säga till dem: "Kommen I, min Faders wälsignade, och besitten det riket, som edert tillredt är ifrån werldens begynnelse". I himmelen, först i himmelen beklädas Guds söner med en herrlighet, som är passande för deras höga stånd. Och efter detta uppenbarade barnaskap wänta wi, säger Apostelen.

Wår kropps förlofning. Att icke någon måtte missförstå meningen af ordet "barnaskapet", som här war användt i en mera owanlig betydelse, så tillägger Apostelen sjelf till dess förkla-

rande: "vår Kropps förlossning". — Men han använder också här om ett mycket betydelsefullt ord, som egentligen betecknar "lös-förlossning", "återlösning", och brukas om fångars friförlossande. Det är samma ord som användes om den "förlossning, som i Christo Jesu skedd är", och antyder här, att äfven vår kropp skall för samma Christi återlösning förlossas från en fångenskap, såsom en friförlossad krigsfånge befrias ifrån fängelset; ty en sådan fånge har också vår kropp varit, först under syndaförderfvat och sedan under döden och förgängelsen. Ja, denna vår Kropps förlossning till en ewig herrlighet är just kronan på hela Christi dyra återlösningens verk. De otrognas kroppar skola uppstå, för att jemte själen ingå i ett ewigt fängelse; men de rättfärdigas till en ewig ära och salighet. Då skola wi i högsta mening heta "Herrans förlossade" (Ps. 107: 2); då, när Herren kommer, skall Han i högsta mening säga: "Jag hafwer tagit mig en hämnedag före; äret till att förlossa de mina är kommet" (Es. 63: 4). Detta skall blifwa en förlossning, som både skall utmärka den allrahögssta Guds kraft och derjemte medföra den högsta lycka och salighet, då våra kroppar från dödens fängelse skola framträda i all den glans och herrlighet, som skall göra dem "Christi förklarade lekamen lika". Det skall vara ett verk af Skapelsens Herre, af Honom, som håller i sina händer nycklarna till lifvet och döden; men endast på grund af den förlossning, som i Christo Jesu skedd är. Hans uppståndelses kraft allena kan bryta grafvens infögel och tyfmad. Om den Gudoms-kraft, som härvid skall uppenbara sig, använder Apostelen i Eph. 1: 19, 20, hopade uttryck, då han säger: "huru öfverswinneligen stor Hans kraft är till oss, som tro, efter Hans mäktiga starkhets verkan, hwilken Han verkade i Christus, då Han uppväckte Honom ifrån de döda" etc. Men denna förlossning skall också blifwa så fullkomlig, att ingenting kan vara mera fulländadt; ty "uppståndelsens barn" skola icke återställas till sitt förra lif, utan till ett tillstånd som skall vara ett lif af öfverswinnelig ära och ändelös odödlighet. "Döden skall warda uppswulgen uti segren". En sådan seger hafwa wi icke genom vårt redan erhållna barnskap och vårt andliga lif, utan endast genom uppståndelsen. Jordiska krigsförare kunna vinna två slags segrar öfwer sina fiender: den ena kan kallas en tillfälligt och delwis vunnen seger, som kommer fienden att fly och beröfwar honom en del af hans styrka, men gör icke att han ej kan åter repa sig, återvända till slagfältet och försätta segraren i fara att åter förlora hwad han vunnit. Den andra slags segren kan kallas en fullständig och afgörande seger, hwilken så helt tillintetgör den fiendliga makten, att den aldrig mer kan resa sig eller återtaga hwad den förlorat. En sådan skall den sista segren vara. Då wi här blifwa födde på nytt till Guds barn, så har Andans kraft wisserligen intagit en del af vårt wäsende; vår ande är vunnen, det köttsliga sinnet är nedslaget, så att wi nu älska det goda och följa vår Herre genom

lifwet; men det medfödda förderfwet, werlden och djefwulen, lefwa ännu, och döden skall ännu bemäktiga sig vår kropp; men uti uppståndelsen äro alla dessa andliga fiender helt nedergjorda; de skola då aldrig mer resa sig och anfälla oss, mycket mindre öfwerwinna oss. Då är Christi seger fulländad, när äfwen den yttersta fienden, döden, är borttagen. Vår återlösnings från syndens fördömmelse, från lagens förbannelse och dödens öfwerkraft war af Christus wunnen, när Han på korset utropade: "Det är fullkomnad". Men hos oss fullbordas den gradwis. Till första graden sker det i detta lifwet; till den andra i vår död; till den tredje i vår uppståndelse. Den grad af förlossningen, som wi i detta lifwet erhålla, består i vår befrielse från syndens skuld och herrawälde, då wi med tron anamma Kristus och blifwa Guds barn. Uti döden åter blifwa våra själar befriade från all synd och från allt det onda, som här tryckte dem. Nedan detta borde göra, att wi icke skulle med afsty eller fruktan betrakta döden, då denna just tillförer oss den andra graden af vår förlossning. Den tredje graden består deruti, att våra kroppar på den yttersta dagen utgå renade, nya och sköna ur dödens fångelse; och denna vår kropps herrliga frigörelse kallas detsför här "vår kropps förlossning", såsom den sista graden af Christi återlösningswerk. "Då är det ordet fullkomnad: Döden är uppswulgen uti segren"; och då skola alla Guds barn sjunga segersången: "du död, hwar är din udd? du helwete, hwar är din seger? Gud ware tack, som oss segren gifwit hafwer, genom vår Herre Jesus Kristus"! Och då denna segersång brusar omkring thronen, då nedlägger Kristus sitt Medlare-embete för Fadrens fötter (se 1 Cor. 15: 24—28) och framställer nu alla sina frälsta och förlossade inför Honom, som nu är "allt i alla", sågande: "Si, här är jag och barnen, som du mig gifwit hafwer".

Nu, efter denna saliga dag, efter detta uppenbarade barnskap och vår kropps förlossning, "wänta wi, som hafwa Andans förstling", säger Apostelen. Wi "wänta", såsom den gamle patriarken, som sade: "Herre, jag wäntar efter din salighet". Wi wänta såsom de trogne i Corinth, hwarom Apostelen säger: "I wäntan vår Herres Jesu Christi uppenbarelse;" och såsom de Theßsalonicer, om hwilka han säger, att då de woro omvända från afgudarna till den lefwande och sanne Guden, "de wäntade Hans Son af himmelen." Så säger han också om alla dem, som uppfostras af nåden till att "försaka all ogudaktighet och werldslig lusta", att de "wänta det saliga hoppet och den stora Guds och vår Frälsares herrliga uppenbarelse" (Tit. 2: 13). "Ty Han skall en gång låta se sig, dem, som Honom wänta, till salighet" (Ebr. 9: 28). Så wäntade också Apostelen sjelf efter rättfärdighetens krona (2 Tim. 4: 8). Det war också i wäntan efter detta himmelska hem, som Abraham öfwer gaf sitt jordiska fädernesland och Moses höll "Christi försmädelse för större rikedom än de hafwor uti Egypten". Det war också i samma wäntan, de öfrige

patriarkerne "bekände sig vara gäster och främmande på jorden och sökte ett bättre fädernesland, det himmelska" (Ebr. 11).

Men nu: All denna creaturens och de trognas suckan och wäntan efter en salig förlofning har Apostelen här anført såsom ett nytt vittnesbörd, att Gud verkligen ämnar gifwa oss en sådan herrlighet. Herren Gud har hos ingen lefwande warelse inlagt ett enda behof eller begär, för hwars tillfredsställande Han icke först, om wi räkna allt ifrån barnets första sökande efter näring och behof af moderswården: Skulle Han nu hafwa hos sina egna barn inlagt en så allmän längtan och suckan efter den fullkomliga heligheten och förlofningen ifrån allt ondt, och Han skulle icke hafwa först för denna längtans tillfredsställande? Nej, känner du Guds hjertelag, så må du heldre antaga, att om Han också aldrig hade tänkt på en himmel för sina barn, skulle Han dock, blott för deras wäntan derpå och för alla martyrs hopp i dödsstunden, nödgas nu tänka på att skapa en himmel, för att icke swika alla sina trognas wäntan och hopp. Men såsom vår text will wisa, så är sjelfwa denna Andans förstling och Andans suckan hos de trogna ett inre bewis, att Herren ämnat dem till ett bättre lif, än detta. Denna werldens barn lefwa och trifwas i werlden och synden, såsom fiskarna i watten, och önskade gerna att få alltid här förblifwa. De trognas suckan öfwer sitt elände och wäntan efter ett bättre lif är derföre något som icke ligger i kött och blod. Men har Guds Ande wäckt vår längtan, så skall också Guds kärlek förja för dess tillfredsställande. Och ju wisare wi tro detta, desto mer skola wi äfwen längta derefter och af hjertat bedja: "Tillkomme ditt rike!" Kom, Herre Jesu, och gör slut på syndens och djefwulens makt, gör slut på detta vårt be-
dröfligaste onda, att wi ännu alltid synda emot dig, icke kunna tro, icke bedja, icke lyda och tjena dig så som wi wille! Ja, kom Herre Jesu! — Och på sådan bön har Herren swarat med sitt sista ord i Bibeln: Ja, Jag kommer snart. Amen. Ja, kom, Herre Jesu! Amen.

"Jag will gå" *).

Jag har en Fader i det fadersland, :,:
Dit all min håg och längtan står;
Wid Sonom fast med trones band,
Jag will gå, jag will gå, när jag hembud får. :,:
Min Fader kallar mig, jag går
Med fröjd till ett förlofwadt land.

Jag har en Frälsare uti det land; :,:
Der ingen smärta mer mig när,

*) Ur det nu utkomna 7:de häftet af Ahnfeldts sånger.